

PROMEMORIA OM FÖRENKLINGSFÖRSLAG

INNEHÅLL

- 1. Dispensprövningen avseende återköp av pensionsförsäkring och förtida utbetalning av behållning på pensionssparkonto**
- 2. Sambeskattnings av förmögenhet**
- 3. Ränta vid inlåning till fämansföretag**
- 4. Fastighet i utlandet**
- 5. Fördyrade levnadskostnader för egenföretagare**
- 6. Skattefrihet för motion**
- 7. Inställeleresor**

1. Dispensprövning avseende återköp av pensionsförsäkring och förtida utbetalning av behållning på pensionssparkonto

Förslag: Dispensprövningen avseende återköp av pensionsförsäkring och förtida utbetalning av behållning på pensionssparkonto överflyttas från skattemyndigheten till försäkringsbolagen resp. pensionssparinstituten.

Gällande ordning: Skattemyndigheten får medge dispens från förbudet mot att återköpa pensionsförsäkring om det föreligger synnerliga skäl och återköp får ske enligt försäkringsavtalet och försäkringstekniska riktlinjer (31 § anv. p. 1 16 st. KL i dess lydelse från och med den 1 januari 2000).

Återköp utan dispensprövning får ske om det tekniska återköpsvärdet uppgår till högst ett prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring och försäkringen inte är förenad med ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande samt premier för försäkringen inte har betalats senare än 10 år före återköpet. Återköp utan dispensprövning får också ske om det tekniska återköpsvärdet uppgår till högst 30 procent av ett prisbasbelopp.

Den nu gällande lagstiftningen beträffande återköp av pensionsförsäkring innebär, i förhållande till vad som gällde före den 1 januari 1994, en skärpning av kraven för att återköpsdispens skall kunna medges. Tidigare fick skattemyndigheten medge dispens om det förelåg särskilda skäl.

Den ordningen att skattemyndighetens återköpsprövning skall ske först när det hos försäkringsbolaget har klarlagts att försäkringsmässiga hinder för återköp inte föreligger infördes genom lagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari 1994. Denna justering av lagtexten motiverades av processekonomiska skäl (prop. 1993/94:85 s. 53).

Skattemyndigheten är inte behörig att pröva frågan om återköpsdispens för försäkringar tecknade före 1976. Återköpsprövning beträffande försäkringar tecknade före 1976 görs av Svenska livförsäkringsbolags skattenämnd.

Skattemyndigheten får medge att pensionssparkonto får avslutas genom utbetalning i förtid om det föreligger synnerliga skäl.

Pensionssparkonto får avslutas genom utbetalning i förtid, utan medgivande från skattemyndigheten, om behållningen på kontot uppgår till högst ett prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring och kontot inte är förenat med ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande samt att inbetalning på kontot inte har skett senare än 10 år före utbetalningstillfället. En sådan avslutande utbetalning i förtid får även göras vid den tidpunkt pension får börja betalas ut om behållningen då uppgår till högst 30 procent av ett prisbasbelopp.

Dispensreglerna beträffande återköp av pensionsförsäkring och förtida utbetalning av behållning på pensionssparkonto tillämpas starkt restriktivt. I förarbetena till lagstiftningen anförs att den omständigheten att försäkringstagaren/kontoinnehavaren hamnat i allvarliga ekonomiska svårigheter och att förhållandena är ömmande inte är tillräckliga skäl för dispens (prop. 1993/94:85 s. 52 och prop. 1992/93:187 s. 205). Skattemyndighetens beslut får överklagas hos RSV. I RSV:s avgöranden kan man i princip utläsa två typsituationer i vilka dispens kan medges, nämligen att ett återköp/en förtida utbetalning verkligen undanröjer ett hot om personlig konkurs eller att ett återköp/en förtida utbetalning skulle kunna underlätta en fördelaktig uppgörelse med

fordringsägarna. Därutöver har dispens medgetts vid mycket speciella personliga förhållanden, exempelvis svår sjukdom.

Skälen för förslaget: Det främsta skälet till förslaget om överflyttning av dispensprövningen är att dispensprövningen innefattar prövning av frågor av social karaktär som i princip ligger utanför skattemyndighetens kompetensområde. Beträffande återköp av pensionsförsäkring är vidare det nuvarande systemet med prövning hos både försäkringsbolaget och skattemyndigheten svårbegripligt för försäkringstagaren.

Enligt förarbetena till punkt 1 sextonde stycket av anvisningarna till 31 § KL i dess lydelse före den 1 januari 1994 (prop. 1975/76:31 s. 71 och 127 och SOU 1975:21 s. 113 och 151) motiveras återköpsförbudet av sociala skäl medan fiskala skäl inte anses föreligga beroende på att återköpsbeloppet beskattas. Enligt förarbetena till nu gällande lagstiftning (prop. 1993/94:85 s. 52) är det tyngst vägande skälet för en skärpning av återköpsvillkoren det allmänna intresset att återköpen inte får en sådan omfattning att förutsättningarna för livförsäkringsföretagens kapitalplaceringar rubbas. Vad som anförs i förarbetena beträffande de huvudsakliga skälen till återköpsförbudet motiverar inte att återköpsfrågan lämpligen bör prövas av just skattemyndigheten.

Enligt nuvarande ordning skall skattemyndighetens återköpsprövning ske först när det hos försäkringsbolaget klarlagts att försäkringsmässiga hinder mot återköp inte föreligger. Den som ansöker om dispens har, i de fall skattemyndigheten avslår ansökan, svårt att förstå varför skattemyndigheten vägrar återköp, trots att försäkringsbolaget har lämnat sitt medgivande därtill och då återköpsbeloppet skulle ha inkomstbeskattats.

Antalet ansökningar om återköp av pensionsförsäkring ökade explosionsartat hösten 1992. Under 1994 inkom till skattemyndigheterna 2 040 dispensansökningar och till RSV ca 550 överklaganden. Antalet ansökningar om återköp har härefter minskat. Under 1997 och 1998 inkom till RSV ca 250 respektive ca 200 överklaganden beträffande återköp av pensionsförsäkring och förtida utbetalning av behållning på pensionssparkonto. Överklagandena avseende pensionssparkonto utgör endast en mindre del av överklagandena. Under 1998 inkom till RSV ca 20 överklaganden beträffande förtida utbetalning av behållning på pensionssparkonto. Sparformen insättning på pensionssparkonto har bara funnits sedan den 1 januari 1994.

En stor andel av ansökningarna om återköp av pensionsförsäkring avser försäkringar, vars tekniska återköpsvärde överstiger 30 procent av ett prisbasbelopp men understiger ett helt prisbasbelopp. Antalet dispensansökningar skulle minska avsevärt om dispensmöjligheten togs bort beträffande försäkringar för vilka premier betalats under den senaste tioårsperioden och vars tekniska återköpsvärde understiger ett prisbasbelopp. Alternativt skulle återköp kunna medges för dessa försäkringar utan någon dispens.

Beträffande förtida utbetalning av behållning på pensionssparkonto skulle, av samma skäl som ovan anförts beträffande pensionsförsäkringar, möjligheten till dispens kunna tas bort beträffande konton med relativt låg behållning. Förtida utbetalning utan dispens beträffande lägre behållningar framstår däremot inte som ett lämpligt alternativ. Kontoinnehavaren skulle kunna kringgå kravet på dispens för förtida utbetalning beträffande större behållningar genom att öppna flera pensionssparkonton och ha en lägre behållning på vart och ett av de olika kontona och därmed kunna disponera behållningen på de olika kontona helt fritt. Försäkringsbolagens kostnadsuttag i början av en försäkrings löptid torde medföra att motsvarande risk för kringgående inte föreligger såvitt avser pensionsförsäkringar.

Pensionssparandet är, om än inte i lika hög grad som tidigare, skattemässigt gynnat. Pensionen

träffas i många fall av en lägre skattesats än den mot vilken avdragen för avgift för pensionsförsäkring/inbetalning på pensionssparkonto gjorts. Vidare är beskattningen av avkastningen (avkastningsskatt på pensionsmedel) under spartiden lindrigare än vad som gäller för t.ex. vanligt banksparande.

För det fall skatteaspekterna skulle anses utgöra hinder för att överflytta dispensprövningen till försäkringsbolagen/pensionssparinstituten skulle någon form av avskattning av återköpsbeloppet/kontobehållningen, utöver den nuvarande beskattningen i inkomstslaget tjänst, kunna övervägas. Sådan avskattning skulle kunna ske genom en "särskild avkastningsskatt" som försäkringsbolaget/pensionssparinstituten har att redovisa innan återköpsbeloppet/kontobehållningen, efter skatteavdrag och kostnader, betalas ut till försäkringstagaren/kontoinnehavaren.

Effekter: En överflyttning av dispensprövningen från skattemyndigheten till försäkringsbolagen/pensionssparinstituten medför inte någon ändring av beskattningsunderlaget. Däremot bortfaller skattemyndigheternas och RSV:s nuvarande resursåtgång för dispensprövningen. En överflyttning leder till minskade fullgörandekostnader och till mindre administration.

Lagförslag

1. Förslag till

Lag om ändring i lagen (1999:604) om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att punkt 1 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen (1928:370) i dess lydelse enligt lagen (1999:604) om ändring i nämnda lag och övergångsbestämmelserna till lagen (1999:604) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anvisningar

till 31 §

1. Med pension förstås dels belopp, som annorledes än i följd av försäkring utgår på grund av föregående tjänsteförhållande, dels belopp, som på grund av lagen (1962:381) om allmän försäkring utgår i form av folkpension eller tilläggs pension, dels belopp som utgår på grund av pensionsförsäkring, dels belopp som utbetalas från pensionssparkonto till pensionsspararen, till förmänstagare på grund av förmänstagarförordnande, till den som erhållit rätten till pension genom bodelning, till make eller bröstarvinge på grund av jämkning av förmänstagarförordnande samt vid återbetalning enligt 13 kap. 4 § äktenskapsbalken, dels kapital hänförligt till pensionsförsäkring vilken antingen överläts till försäkringsgivare som inte meddelar pensionsförsäkring enligt denna lag eller överförs till sådan del av försäkringsgivarens verksamhet som inte avser pensionsförsäkring enligt denna lag.

Med pensionsförsäkring förstås försäkring, som inte medför rätt till andra försäkringsbelopp än ålderspension, sjukpension eller efterlevandepension. För att en försäkring skall anses som pensionsförsäkring fordras vidare, om inte annat följer av sjuttonde stycket, att försäkringen meddelats i en här i landet bedriven försäkringsrörelse för vilken skattskyldighet föreligger enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel respektive lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Med försäkrad avses den på vars liv försäkringen tagits eller, i fråga om sjukpension, den vars arbetsförmåga försäkringen avser. Med tjänstepensionsförsäkring förstås pensionsförsäkring, som har

samband med tjänst och för vilken den försäkrades arbetsgivare åtagit sig att ansvara för betalning av hela avgiften. Med tjänstepensionsförsäkring förstås också pensionsförsäkring, som - om en anställd avlidit - tagits av den anställdes arbetsgivare till förmån för den anställdes efterlevande och för vilken försäkring arbetsgivaren åtagit sig att ansvara för betalning av hela avgiften.

I fråga om annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring skall försäkringstagaren vara den försäkrade. Har försäkringstagaren eller hans make eller person med vilken han sammanbor under äktenskapsliknande förhållanden barn under 20 år, får han ta försäkring avseende efterlevandepension på sin makes eller den sammanboendes liv, om barnet insätts som förmånstagare. Om särskilda skäl föreligger kan skattemyndigheten medge att dödsboet efter skattskyldig som bedrivit näringsverksamhet i Sverige får ta försäkring avseende efterlevandepension. Som förutsättning för att medgivande skall lämnas gäller att den efterlevande saknar betryggande pensionsskydd och att försäkringen tas i samband med att boet upphör med driften i förvärvskällan. Motsvarande gäller om den avlidne drivit verksamhet genom förmedling av juridisk person.

Ålderspension får inte börja utgå vid lägre ålder än 55 år. Utbetalning får dock ske dessförinnan till den som fått rätt till förtidspension enligt lagen om allmän försäkring. Om det i annat fall finns särskilda skäl, får skattemyndigheten besluta att pension får börja utgå vid lägre ålder.

Ålderspension får utgå högst så länge den försäkrade lever, men under den försäkrades livstid lägst fem år eller, om försäkringen skall upphöra när den försäkrade fyller 65 år, lägst tre år. Pensionen får under den första femårsperiod under vilken den utbetalas inte utgå med annat än samma belopp vid varje utbetalningstillfälle eller med stigande pensionsbelopp.

För ålderspension som utgår enligt allmän pensionsplan gäller, om den skall upphöra innan den försäkrade avlider, vad därom utfästs enligt planen. Vad som avses med allmän pensionsplan framgår av 4 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. Med allmän pensionsplan avses emellertid även

- pensionsutfästelser som ryms inom vad som enligt en allmän pensionsplan är sedvanligt inom branschen för arbetstagare med motsvarande uppgifter, dock i fråga om avsättning i balansräkning endast i förening med kreditförsäkring,

- pensionsutfästelser för vilka kommunal eller statlig borgen eller liknande garanti tecknats, samt

- pensionsutfästelser i enlighet med pensionsavtal som på arbetstagar sidan godkänts av sådan organisation som enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet anses som central arbetstagarorganisation.

Förmånstagare får inte insättas till annan ålderspensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring. Till tjänstepensionsförsäkring avseende ålderspension skall anställd, som då försäkringsavtalet ingicks var den försäkrade, vara förmånstagare.

Med sjukpension förstås pension som utgår till den försäkrade högst så länge denne är arbetsförmögen eller har nedsatt arbetsförmåga. Sjukpension får upphöra tidigast fem år efter det försäkringsavtalet träffades. I fråga om förmånstagare gäller föreskrifterna i föregående stycke.

Med efterlevandepension förstås pension

1. som efter den försäkrades död utgår till den försäkrades make, varmed i detta sammanhang förstås person med vilken den försäkrade varit gift eller sammanbott under äktenskapsliknande förhållanden,

2. som efter den försäkrades död utgår till barn till den försäkrade eller barn till person som angivits under 1,

3. som utgår till efterlevande på grund av försäkring som tagits av dödsbo efter

medgivande enligt tredje stycket, varvid pension får utgå som om den avlidne varit försäkrad, eller

4. som utgår på grund av försäkring som tagits av arbetsgivare till förmån för anställds efterlevande med stöd av andra stycket sista meningen, varvid pension får utgå som om den avlidne varit försäkrad.

Efterlevandepension får utgå högst så länge den efterlevande lever och får under den första femårsperiod under vilken den utbetalas inte utgå med annat än samma belopp vid varje utbetalningstillfälle eller med stigande pensionsbelopp. Efterlevandepension får under den efterlevandes livstid inte upphöra förrän fem år förflutit efter den försäkrades död med följande undantag:

1. Efterlevandepension till person som avses i föregående stycke 1, får upphöra när denne ingår nytt äktenskap.

2. Har den försäkrade avlidit mindre än fem år före den tidpunkt då försäkringen annars skulle ha upphört, får efterlevandepension upphöra vid sistnämnda tidpunkt.

3. Om utbetalning av efterlevandepension till barn under 20 år påbörjats, får pensionen upphöra när barnet fyller 20 år.

4. Har försäkring avseende efterlevandepension till barn tagits på sådan persons liv som avses i föregående stycke 1, skall pensionen upphöra senast när barnet fyller 20 år.

Som förmånstagare till försäkring avseende efterlevandepension får endast insättas person till vilken efterlevandepension kan utgå enligt nionde och tionde styckena.

Försäkringsvillkor, som med hänsyn till bestämmelserna i denna lag är avgörande för frågan huruvida försäkringen är att anse som pensionsförsäkring, skall tas in i försäkringsavtalet. Detta skall dessutom innehålla villkor att försäkringen inte får pantsättas eller belånas och inte heller ändras på sådant sätt att den inte längre uppfyller de föreskrifter, som anges för pensionsförsäkring i denna lag, eller i andra fall än nedan föreskrivs överlätas eller återköpas. Avtalet får inte innehålla villkor som är oförenligt med bestämmelserna om pensionsförsäkring i denna lag.

Under den försäkrades livstid får pensionsförsäkring endast överlätas

1. till följd av anställningsförhållande, därvid försäkringen före eller efter överlåtelsen skall ha karaktär av tjänstepensionsförsäkring,

2. på grund av utmätning liksom vid ackord eller konkurs eller

3. genom bodelning.

Ny ägare till pensionsförsäkring skall omedelbart underrätta försäkringsgivaren om förvärvet av försäkringen.

Återköp av pensionsförsäkring får utan hinder av bestämmelserna i denna lag ske,

1. om det tekniska återköpsvärdet uppgår till högst ett basbelopp enligt lagen om allmän försäkring och försäkringen inte är förenad med ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande samt premier för försäkringen inte har betalats senare än 10 år före återköpet, eller

2. om det tekniska återköpsvärdet uppgår till högst 30 procent av ett basbelopp enligt lagen om allmän försäkring.

Om det i annat fall än som avses i föregående stycke finns synnerliga skäl för återköp och sådant får ske enligt försäkringsavtalet och försäkringstekniska riktlinjer, får återköp medges av skattemyndigheten. Bestämmelserna i förevarande lag hindrar inte heller

1. återbetalning enligt 13 kap. 4 § äktenskapsbalken av försäkringstagarens tillgodohavande, eller

Om det i annat fall än som avses i föregående stycke finns synnerliga skäl för återköp får återköp medges av försäkringsgivaren. Bestämmelserna i förevarande lag hindrar inte heller

1. återbetalning enligt 13 kap. 4 § äktenskapsbalken av försäkringstagarens tillgodohavande, eller

2. en överföring av hela försäkringens värde direkt till en

2. en överföring av hela försäkringens värde direkt till en pensionsförsäkring som försäkringstagaren tecknar hos samma eller annan försäkringsgivare med samma person som försäkrad. Överföringen skall i så fall inte anses som ett belopp som enligt första stycket utgår på grund av pensionsförsäkring och inte heller som en betalning av avgift för pensionsförsäkring.

pensionsförsäkring som försäkringstagaren tecknar hos samma eller annan försäkringsgivare med samma person som försäkrad. Överföringen skall i så fall inte anses som ett belopp som enligt första stycket utgår på grund av pensionsförsäkring och inte heller som en betalning av avgift för pensionsförsäkring.

Försäkring som huvudsakligen avser ålders-, sjuk- eller efterlevandepension och som har meddelats i försäkringsrörelse vilken inte bedrivs från fast driftställe i Sverige skall anses som pensionsförsäkring, om den försäkrade var bosatt utomlands när avtalet ingicks och där medgavs avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för inbetalda premier. Detsamma gäller försäkring av nämnda slag som arbetsgivare betalt premier för under den försäkrades bosättning eller förvärvsarbete i utlandet utan att betalningen räknats som inkomst för den försäkrade vid beskattningen i detta land. Ett sådant förvärvsarbete skall vara den försäkrades huvudsakliga förvärvsverksamhet. Skattemyndigheten får, om särskilda skäl finns i annat fall än som avses i detta stycke, medge att försäkring meddelad i försäkringsrörelse vilken inte bedrivs från fast driftställe i Sverige skall anses som pensionsförsäkring. Om en försäkring beskattats som pensionsförsäkring med stöd av detta stycke, kan försäkringen inte övergå till kapitalförsäkring.

Med kapitalförsäkring förstås annan livförsäkring än pensionsförsäkring. Till kapitalförsäkring hänförs mot statens grupplivförsäkring svarande förmån från kommun, även om förmånen inte utgår på grund av försäkring.

Försäkring som enligt denna lag är att hänföra till pensionsförsäkring får anses såsom kapitalförsäkring, om förbehåll härom intagits i avtalet vid dess ingående.

Premiebefrielseförsäkring skall anses tillhöra samma slag av försäkring som huvudförsäkringen.

För att sjuk- eller olycksfallsförsäkring skall anses ha tagits i samband med tjänst fordras, att premier för försäkringen skall betalas av arbetsgivaren. Vidare fordras att anmälan görs till försäkringsanstalten om att försäkringen har tagits i samband med tjänst.

Till livränta räknas även höjning av livräntan och sådant tillägg till denna som skall utgå under livräntans fortsatta bestånd.

Såvitt gäller kraven enligt denna anvisningspunkt, att en ålders- eller efterlevandepension under den första femårsperioden inte utgår med annat än samma belopp vid varje utbetalningstillfälle eller med stigande belopp, bortses i fråga om försäkring enligt 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) från sådana förändringar av beloppen som föranleds av kursutvecklingen på fondandelarna.

Beslut som skattemyndighet meddelat avseende medgivande enligt tredje, fjärde, *sextonde* eller *sjuttonde* stycket av denna anvisningspunkt får överklagas hos Riksskatteverket. Riksskatteverkets beslut får inte överklagas.

Beslut som skattemyndighet meddelat avseende medgivande enligt tredje, fjärde eller *sjuttonde* stycket av denna anvisningspunkt får överklagas hos Riksskatteverket. Riksskatteverkets beslut får inte överklagas.

2. Förslag till Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att punkt 3 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anvisningar till 31 §

3. Pensionssparavtal, pensionssparkonto, pensionssparare och kontoinnehavare har den innebörd som anges i 1 kap. 2 § lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande.

För att ett konto skall anses utgöra ett pensionssparkonto fordras att kontot förs av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige.

Utbetalning från pensionssparkonto får, förutom betalning av skatt, avgifter och ersättning för förvärv av tillgångar, inte avse annat än

pension till pensionsspararen (ålderspension),
pension efter pensionsspararens död till dem som avses i sjunde stycket (efterlevandepension),

behållning som skall avskattas enligt 32 § 1 mom. första stycket j,
belopp som utgår på grund av jämkning av förmånstagarförordnande samt återbetalning enligt 13 kap. 4 § äktenskapsbalken.

Ålderspension får inte börja betalas ut innan pensionsspararen fyller 55 år. Utbetalning får dock ske dessförinnan till den som fått rätt till förtidspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Om det i andra fall finns särskilda skäl, får skattemyndigheten efter ansökan besluta att pension får börja betalas ut vid lägre ålder.

Pensionssparkonto får avslutas genom en utbetalning i förtid om behållningen på kontot uppgår till högst ett basbelopp enligt lagen om allmän försäkring och kontot inte är förenat med ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande samt inbetalning på kontot inte har skett senare än 10 år före utbetalningstillfället. En sådan avslutande utbetalning i förtid får även göras vid den tidpunkt pension får börja betalas ut om behållningen då uppgår till högst 30 procent av ett basbelopp enligt lagen om allmän försäkring. Om det i andra fall finns synnerliga skäl, får *skattemyndigheten* efter ansökan besluta att kontot får avslutas genom utbetalning i förtid.

Pensionssparkonto får avslutas genom en utbetalning i förtid om behållningen på kontot uppgår till högst ett basbelopp enligt lagen om allmän försäkring och kontot inte är förenat med ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande samt inbetalning på kontot inte har skett senare än 10 år före utbetalningstillfället. En sådan avslutande utbetalning i förtid får även göras vid den tidpunkt pension får börja betalas ut om behållningen då uppgår till högst 30 procent av ett basbelopp enligt lagen om allmän försäkring. Om det i andra fall finns synnerliga skäl, får *det pensionssparinstitut som för kontot* efter ansökan besluta att kontot får avslutas genom utbetalning i förtid.

Ålderspension får betalas ut högst så länge pensionsspararen lever och skall utgå under minst fem år eller, om pensionssparavtalet skall upphöra när pensionsspararen fyller 65 år, under minst tre år. Pensionen skall under den första femårsperioden för utbetalningarna betalas ut med samma belopp vid varje utbetalningstillfälle eller med

stigande belopp.

Med efterlevandepension förstås pension som efter pensionsspararens död betalas till

1. person med vilken den avlidne varit gift eller sammanbott under äktenskapsliknande förhållanden, eller

2. barn till pensionsspararen eller till person som angivits under 1.

Efterlevandepension får betalas ut högst så länge den efterlevande lever och skall under den första femårsperioden för utbetalningarna betalas ut med samma belopp vid varje utbetalningstillfälle eller med stigande belopp. Har pensionsspararen avlidit mindre än fem år före den tidpunkt då utbetalningarna annars skulle ha upphört, får dock efterlevandepension upphöra vid sist nämnda tidpunkt. Om utbetalning av efterlevandepension till barn under 20 år påbörjats, får pensionen upphöra när barnet fyller 20 år.

Som förmånstagare till rätt enligt pensionssparavtal får endast insättas person till vilken efterlevandepension kan betalas enligt sjunde stycket.

Pensionssparvillkor, som med hänsyn till bestämmelserna i denna lag är avgörande för frågan om sparavtalet skall anses utgöra ett pensionssparavtal, skall tas in i pensionssparavtalet. Detta skall dessutom innehålla villkor att rätt enligt pensionssparavtal samt tillgångar på ett pensionssparkonto inte får pantsättas eller belånas. Pensionssparavtalet får inte heller ändras på sådant sätt att det inte längre uppfyller de föreskrifter som anges för ett sådant avtal i lag eller innehålla villkor som är oförenliga med bestämmelserna om pensionssparavtal i denna lag.

Rätt till behållning på pensionssparkonto får endast överlåtas

1. på grund av utmätning,

2. vid ackord och konkurs, eller

3. i den ordning som anges i 4 kap. 12 och 16 §§ lagen om individuellt

pensionssparande.

Den som övertagit rätt till behållning på respektive utbetalningar från pensionssparkonto skall omedelbart underrätta det pensionssparinstitut som för kontot om överlåtelsen.

Vid tillämpningen av kravet att en ålders- eller efterlevandepension under den första femårsperioden skall betalas ut med samma eller med stigande belopp skall, för sparande i fondpapper och inlåning i utländsk valuta, bortses från de förändringar av beloppen som beror på kursutvecklingen på fondpapperen och den utländska valutan.

Beslut av skattemyndighet enligt fjärde och femte styckena av denna anvisningspunkt får överklagas hos Riksskatteverket. Riksskatteverkets beslut får inte överklagas.

Beslut av skattemyndighet enligt fjärde stycket av denna anvisningspunkt får överklagas hos Riksskatteverket. Riksskatteverkets beslut får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den **** och tillämpas första gången vid **** års taxering.

2. Sambeskattning av förmögenhet

Förslag: Sambeskattningen av förmögenhet slopas.

Skälen för förslaget: Sambeskattning av förmögenhet sker för närvarande dels av makar som levt tillsammans under beskattningsåret och dels av föräldrar och deras hemmavarande underåriga barn. Med makar jämställs de som utan att vara gifta med varandra lever tillsammans om de tidigare varit förenade i äktenskap eller om de har eller har haft barn, jfr 65 § femte stycket kommunalskattelagen (1928:370), KL.

Tidigare gällde sambeskattning även av inkomst. Denna sambeskattning avskaffades 1970 såvitt avser arbetsinkomster och — av förenklings-skäl (se prop. 1985/86:130 s. 45) — 1986 såvitt avser s.k. B-inkomst (som med nuvarande terminologi skulle kallas inkomst av kapital). Vissa härefter kvarstående sambeskattningsregler om avdrag för nedsatt skatteförmåga m.m. avskaffades med skatteomläggningen 1990/91.

Det är av förenklings-skäl angeläget att sambeskattningen av förmögenhet slopas.

Sambeskattning av förmögenhet är det enda kvarvarande momentet av sambeskattning som finns i nuvarande taxeringssystem. Det krävs omfattande IT-system för att hålla reda på dem som skall sambeskattas, inte minst om de taxeras på olika orter. RSV eftersträvar att minimera registerhållning av personuppgifter och försöker i möjligaste mån att utgå från folkbokföringsregistren. I dessa finns inte tillräckligt med uppgifter för att klara sambeskattning av förmögenhet utan speciella register måste byggas enbart för denna uppgift, som då måste omfatta hela befolkningen eftersom alla är potentiella betalare av förmögenhetsskatt.

För att få rätt uppgifter i registren måste deklaranterna kontrollera riktigheten i de förtryckta uppgifter som anges på deklARATIONEN och vid behov göra rättelser.

Eftersom sambandsuppgifterna i skatteregistret inte sällan är inaktuella, särskilt i fråga om ogifta personer med gemensamma barn, krävs ofta utredning på skattemyndigheten om oklara sambeskattningsfall. Det förekommer också att parterna lämnar olika uppgifter i sina resp. deklARATIONER. Då utredningarna om rätt sambeskattningsförhållande oftast inte leder till någon ändrad beskattning är ambitionsnivån i allmänhet låg. Resultatet blir att felaktiga uppgifter förtrycks vilket är otillfredsställande.

Om personer i familjen är bosatta i olika län krävs särskilda systemlösningar för att klara en maskinell beräkning av gemensam förmögenhet.

Sett från skatteförvaltningens synpunkt skulle ett slopande av sambeskattningen av familjs förmögenhet vara till stor fördel och innebära avsevärda förenklingar i de tekniska systemen. Ett viktigt argument för RSV är att det skulle innebära besparingar i uppbyggandet av ett kommande nytt taxeringssystem om sambeskattningen slopades.

Ett borttagande av sambeskattningen bör vara fullständigt, d.v.s. inte bara makar och sambor bör beskattas var och en för sig för sin förmögenhet utan även barn bör själva beskattas för sin förmögenhet.

Sambeskattningen regleras i 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt. Detta

lagrum bör upphävas.

I sammanhanget bör även lagen (1997:324) om begränsning av skatt övervägas. Enligt den lagen begränsas uttaget av statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt beroende på, för närvarande, den sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsten och inkomsten av kapital för dem som sambeskattas med varandra.

Vid 1998 års taxering berördes 17 473 personer av begränsningsregeln.

Begränsningsregeln är synnerligen svårhanterlig från administrativ synpunkt, framförallt vid sambeskattning. Att beräkna spärrbelopp, skattebelopp och nedsättningsbelopp vid sambeskattning innebär ytterligare administrativa svårigheter, då samtliga sambeskattades (inom familjen) skatter - som beaktas vid tillämpning av begränsningsregeln - samt deras beskattningsbara förvärvsinkomster och inkomster av kapital skall tas med i beräkningen. Även de som har underskott av förmögenhet skall beaktas i de fall beskattningsbar förmögenhet uppkommer vid sambeskattningen.

Vid beräkning av skattetillägg enligt taxeringslagen skall begränsningsregeln också beaktas vid den skuggberäkning som måste göras för att få fram det skattebelopp som skattetillägget skall beräknas på. Detta medför också ytterligare administrativa svårigheter.

Om sambeskattningen av förmögenhet tas bort och begränsningslagen behålls men ändras till att enbart beakta den skattskyldiges egna inkomster, kommer incitamenten till överföringar inom familjen i vissa fall att ökas. Att förmögenhetsskatten enligt begränsningslagen inte får sättas ned till lägre belopp än skatten på halva förmögenheten motverkar i viss mån utbytet av sådana transaktioner. RSV utgår från att begränsningslagen skall vara kvar.

Användningen av sambeskattningssuppgifter i andra skattesammanhang

Även om det inte längre görs någon sambeskattning av inkomst, innehåller inkomstskatteförfattningarna ett antal materiella bestämmelser för makar eller barn. Register över sambeskattade kan användas vid kontrollen av att dessa bestämmelser efterlevs. Som framhållits ovan är emellertid förändret av registren komplicerat. Det är inte försvarligt att behålla registerföringen för dessa inkomstskattereglers skull.

Användningen av sambeskattningssuppgifter utanför skattesystemet

Syftet med ett slopande av sambeskattningen av förmögenhet är från administrativ synpunkt att RSV och skattemyndigheterna inte längre skall behöva föra några särskilda register över personer som skall hållas samman (utöver folkbokföringen). Tas sambeskattningen bort, bortfaller också behovet av sådana register för beskattningsändamål. I andra sammanhang, utanför skattessystemets ramar, kan däremot samhörighet mellan familjemedlemmar vara av betydelse. Främst torde detta gälla olika former av bidrag, såsom bostadsbidrag, studiestöd och underhållsstöd. Det kan därför finnas anledning att undersöka om sambeskattningssuppgifterna behöver behållas för hanteringen av bidragsärenden.

Rätten till sådana bidrag kan vara beroende av inkomst- eller förmögenhetsförhållanden, som därvid skall beaktas på hushållsnivå. För kontroll av att bidrag inte har utgått med för högt belopp erhåller Riksförsäkringsverket och Centrala Studiestödsnämnden från RSV uppgifter om inkomst och förmögenhet enligt fastställd taxering (såvitt avser inkomst i förekommande fall med vissa justeringar) för angivna personer. Däremot används inte

RSV:s uppgifter om vilka som sambeskattas med varandra i bidragsärenden. Skälet är att uppgifter om familjeförhållanden inhämtas särskilt av berörda myndigheter. Det föreligger med andra ord inte något behov av RSV:s registeruppgifter om sambeskattade för hanteringen av bidrag. Inte heller för dess skull kan alltså ett behållande av sambeskattningsregistren försvaras.

Förutom för bidragändamål används uppgifter från RSV om inkomster som underlag för hemhjälpstaxor av bl.a. kommuner. Inkomstuppgifter lämnas även till kreditföretag. — Uppgifter om sambeskattade lämnas endast till Statistiska Centralbyrån.

Effekter: Vid 1998 års taxering har 591 442 personer påförts förmögenhetsskatt med sammanlagt 5,3 miljarder kronor efter det att begränsningsregeln beaktats. Av dessa personer är 482 638 sambeskattade.

Utan sambeskattnings skulle 277 683 personer ha påförts 4,2 miljarder i skatt. Vid denna beräkning har begränsningsregeln inte beaktats. Skattebortfallet kan således beräknas till åtminstone 1,2 miljarder kronor. Vid en individuell beskattning kan ett sådant bortfall givetvis kompenseras genom ändring av skiktgränsen.

Lagförslag

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, att 21 § och rubriken närmast före 21 § skall upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft den *** och tillämpas första gången vid *** års taxering.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1997:324) om begränsning av skatt

Härigenom föreskrivs att 3, 4 och 5 §§ lagen (1997:324) om begränsning av skatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

3 § Vid prövning av skattebegränsningen fastställs ett spärrbelopp. Detta spärrbelopp utgör 60 procent av summan av den skattskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst och inkomst av kapital. *För personer som skall sambeskattas enligt 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt beräknas spärrbeloppet på deras sammanlagda inkomster om beskattningsbar förmögenhet uppkommer vid sambeskattnings.*

Föreslagen lydelse

3 § Vid prövning av skattebegränsningen fastställs ett spärrbelopp. Detta spärrbelopp utgör 60 procent av summan av den skattskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst och inkomst av kapital.

4 § Spärrbeloppet jämförs med det sammanlagda beloppet av statlig inkomstskatt, kommunal inkomstskatt och förmögenhetsskatt som beräknats för den skattskyldige på grund av taxeringen (skattebeloppet). *För personer som skall sambeskattas enligt 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt beräknas skattebeloppet som summan av deras sammanlagda skatter om beskattningsbar förmögenhet uppkommer vid sambeskattningen.*

Är den skattskyldige berättigad till nedsättning av statlig inkomstskatt, kommunal inkomstskatt eller förmögenhetsskatt genom skattereduktion som avses i 11 kap. 11 § skattebetalningslagen (1997:483) eller genom avräkning av utländsk skatt enligt särskilda föreskrifter, beräknas skattebeloppet som om skattereduktion eller avräkning av skatt inte hade skett.

5 § Om skattebeloppet är högre än spärrbeloppet nedsätts förmögenhetsskatten och den statliga inkomstskatten med överskjutande belopp (nedsättningsbeloppet). Förmögenhetsskatten får dock inte nedsättas till ett lägre belopp än skatten på 50 procent av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet.

Nedsättning sker av förmögenhetsskatt, statlig inkomstskatt på kapitalinkomst och statlig inkomstskatt på förvärvsinkomst i nu angiven ordning. Skattenedsättning som avses i 4 § andra stycket görs sedan nedsättning har skett enligt denna paragraf.

För personer som skall sambeskattas enligt 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt fördelas nedsättningsbeloppet i förhållande till storleken av deras skattepliktiga förmögenheter. Den sammanlagda förmögenhetsskatten för dessa personer får inte nedsättas till ett lägre belopp än skatten på 50 procent av den gemensamt bestämda beskattningsbara förmögenheten.

4 § Spärrbeloppet jämförs med det sammanlagda beloppet av statlig inkomstskatt, kommunal inkomstskatt och förmögenhetsskatt som beräknats för den skattskyldige på grund av taxeringen (skattebeloppet).

5 § Om skattebeloppet är högre än spärrbeloppet nedsätts förmögenhetsskatten och den statliga inkomstskatten med överskjutande belopp (nedsättningsbeloppet). Förmögenhetsskatten får dock inte nedsättas till ett lägre belopp än skatten på 50 procent av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet.

Nedsättning sker av förmögenhetsskatt, statlig inkomstskatt på kapitalinkomst och statlig inkomstskatt på förvärvsinkomst i nu angiven ordning. Skattenedsättning som avses i 4 § andra stycket görs sedan nedsättning har skett enligt denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den **** och tillämpas första gången vid *** års taxering.

3. Ränta vid inlåning till fåmansföretag

Förslag: Marknadsmässig ränta på kapital som en aktieägare lånat in till ett fåmansbolag bestäms schablonmässigt till högst statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret med tillägg av fem procentenheter. I den mån räntan överstiger sådan schablonmässigt bestämd ränta behandlas överskjutande belopp som utdelning.

Skälen till förslaget: När en aktieägare lånar ut pengar till det bolag i vilket han innehar aktier medges bolaget avdrag för den ränta som utgår på lånet under förutsättning att räntan är marknadsmässig. Aktieägaren beskattas i inkomstslaget kapital för erhållen ränta. I den mån räntan överstiger marknadsmässig ränta är det fråga om förtäckt utdelning (jfr prop. 1990/91:54 s. 225). Bolaget skall då nekas avdrag för överräntan och för aktieägaren behandlas överräntan som utdelning på vilken bestämmelserna i 3 § 12b-e mom. SIL tillämpas.

Svårigheterna att bestämma vad som i varje enskilt fall är marknadsmässig ränta har lett till gränsdragningsproblem och tvister mellan skattemyndigheter och aktieägare. För både aktieägaren och skatteförvaltningen är det en förenkling att schablonmässigt bestämma vad som högst kan anses vara marknadsmässig ränta. Genom att utforma schablonen på samma sätt som för vad som anses vara kapitalbeskattad normalavkastning på eget kapital åstadkomms också neutralitet mellan finansiering av företaget med eget kapital och finansiering med från aktieägaren inlånade medel.

De olikheter i fråga om förmånsrätt vid konkurs m.m. och möjligheterna att relativt formfritt återfå inlånade pengar, till skillnad från nedsättning av aktiekapital etc., kan tala för att en schablon vid inlåning bör sättas lägre än motsvarande schablon i 3 § 12b mom. SIL. Mot bakgrund av de förändringar som sker inom aktiebolagsrätten med bl.a. möjligheter till återköp av egna aktier och framförallt med hänsyn till förenklings-skäl bör dock en enhetlig schablon tillämpas.

Förslaget innebär för passiva delägare enbart en kodifiering av praxis.

Lagförslag

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1. KL 32 § anv. p. 14

14. Anskaffar ett fåmansföretag från annan än delägare eller delägare närstående person egendom, som uteslutande eller så gott som uteslutande är avsedd för privat bruk för företagsledare i företaget eller företagsledare närstående person, skall ett belopp motsvarande anskaffningskostnaden för egendomen tas upp som intäkt av tjänst hos företagsledaren. Vad nu sagts gäller inte anskaffning av bil som föranleder beskattning av bilförmån.

Avyttrar delägare i fåmansföretag eller delägare närstående person egendom till företaget skall, om priset är högre än egendomens marknadsvärde, det överskjutande beloppet beskattas hos överlåtaren som intäkt av tjänst. Av 24 § 6 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt framgår att återstående del av vederlaget skall beaktas vid beräkning av

realisationsvinst.

Avser avyttringen sådan egendom som anges i 31 § nämnda lag skall, oavsett hur priset förhåller sig till marknadsvärdet, hela vederlaget, utan avdrag för något omkostnadsbelopp, beskattas hos överlåtaren som intäkt av tjänst, såvida inte egendomen är eller kan väntas bli till nytta för företaget.

Förvärvar delägare i fåmansföretag eller delägare närstående person egendom från företaget till lägre pris än egendomens marknadsvärde, skall ett belopp motsvarande skillnaden beskattas hos förvärvaren som intäkt av tjänst. Vad nu sagts gäller också när delägare i fåmansägt handelsbolag eller delägare närstående person förvärvar egendom från handelsbolaget, om egendomen omfattar sådant hus eller avser sådan lägenhet som i och med förvärvet blir eller kan antas komma att bli privatbostad enligt 5 § andra eller fjärde stycket eller tomtmark som avses bli bebyggd med sådan bostad. Första meningen tillämpas inte när det är företagsledaren som förvärvar egendomen och denne har beskattats enligt första stycket vid företagets förvärv av egendomen. *Första meningen tillämpas inte heller om uttagsbeskattning inte skall ske hos företaget på grund av bestämmelserna i lagen (1998:1600) om beskattningen vid överlåtelser till underpris.

Har företagsledare i ett fåmansföretag eller ett fåmansägt handelsbolag eller företagsledare närstående person uppburit hyra eller annan ersättning från företaget för lokal, som ägs eller disponeras av företagsledaren eller den honom närstående, skall ersättningen, såvida den inte skall beskattas såsom intäkt av näringsverksamhet, hos mottagaren beskattas som intäkt av tjänst. Mottagaren får dock åtnjuta skäligt avdrag för den kostnad som han fått vidkännas på grund av att företaget utnyttjat lokalen i fråga.

Har delägare i fåmansföretag lämnat lån till företaget och överstiger räntan så stor procent på utlånat belopp som svarar mot statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret med tillägg av 5 procentenheter, skall överskjutande belopp behandlas som utdelning.

Har fåmansföretag lämnat företagsledare eller företagsledare närstående person förmån av räntefritt lån eller lån där räntan understiger marknadsräntan, skall låntagaren beskattas för värdet av förmånen som intäkt av tjänst. Förmånens värde skall beräknas på sätt som anges i punkt 10 tredje–femte styckena.

Har fåmansföretag lämnat lån till företagsledare eller företagsledare närstående person och har lånet skrivits ned i företagets räkenskaper, skall det nedskrivna beloppet beskattas hos låntagaren som intäkt av tjänst. Vad nu sagts gäller dock inte lån som avses i punkt 15.

Som fåmansföretag räknas

- a) aktiebolag och ekonomisk förening, vari en fysisk person eller ett fåtal fysiska personer äger så många aktier eller andelar att dessa personer har mer än hälften av rösterna för aktierna eller andelarna i företaget; samt
- b) aktiebolag och ekonomisk förening vars verksamhet är uppdelad på verksamhetsgrenar,

som är oberoende av varandra, såvida en person genom aktie- eller andelsinnehav, avtal eller på därmed jämförligt sätt har den reella bestämmanderätten över sådan verksamhetsgren och självständigt kan förfoga över dess resultat.

Som fåmansföretag räknas dock inte aktiebolag vars aktier är noterade vid en svensk eller utländsk börs. Som fåmansföretag räknas inte heller bostadsföreningar och bostadsaktiebolag som avses i 2 § 7 mom. första stycket lagen om statlig inkomstskatt.

Som fåmansägt handelsbolag räknas

- a) handelsbolag, vari en fysisk person eller ett fåtal fysiska personer genom sitt andelsinnehav eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande; samt
- b) handelsbolag, vars verksamhet är uppdelad på verksamhetsgrenar som är oberoende av varandra, såvida en person genom andelsinnehav, avtal eller på därmed jämförligt sätt har den reella bestämmanderätten över sådan verksamhetsgren.

Med ägare enligt åttonde och tionde styckena avses den som -- direkt eller genom förmedling av juridisk person -- äger eller på därmed jämförligt sätt innehar aktie eller andel i företaget.

Som företagsledare i fåmansföretag eller fåmansägt handelsbolag skall anses den eller de personer som till följd av eget eller närstående persons aktie- eller andelsinnehav i företaget eller annan liknande grund har ett väsentligt inflytande i företaget eller -- där fråga är om företag som avses i åttonde stycket b eller tionde stycket b -- den som har den reella bestämmanderätten över viss verksamhetsgren och självständigt kan förfoga över dess resultat.

Vid tillämpning av denna anvisningspunkt skall såsom närstående person räknas föräldrar, far- och morföräldrar, make, avkomling eller avkomlings make, syskon eller syskons make eller avkomling samt dödsbo vari den skattskyldige eller någon av nämnda personer är delägare. Med avkomling avses jämväl styvbarn och fosterbarn. *Lag 10 december 1998 (nr 1604)*, som trätt i kraft **1 januari 1999** och tillämpas i fråga om omständigheter som hänför sig till tiden efter ikraftträdandet.

2. SIL 2 §

13 mom. Ett fåmansföretag har inte rätt till avdrag för kostnad för anskaffande av egendom, hyra eller annan ersättning för lokal eller nedskrivning av lånefordran i den mån ett motsvarande belopp skall beskattas som intäkt av tjänst enligt punkt 14 första, andra, tredje, femte eller sjunde stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370). I fråga om ersättning för lokal gäller dock vad nu sagts endast i den mån ersättningen överstiger marknadsmässig ersättning.

I fall som avses i punkt 14 fjärde stycket första meningen av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen sker uttagsbeskattning av fåmansföretaget om inte tredje eller fjärde meningen i stycket är tillämplig. Uttagsbeskattning sker även i fall som avses i sjätte stycket i anvisningspunkten.

Avdrag för tantiem eller liknande ersättning från fåmansföretag till företagsledare eller företagsledare närstående person får åtnjutas först under det år då ersättningen har

betalats ut eller blivit tillgänglig för lyftning.

Ett fåmansföretag har inte rätt till avdrag för ränta som enligt punkt 14 sjunde stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen skall behandlas som utdelning.

3. SIL 3 §

3 § 1 mom. Till intäkt av kapital räknas löpande avkastning, vinster och annan intäkt som härrör från egendom, i den mån intäkten inte är att hänföra till näringsverksamhet. Till intäkt av kapital hör bland annat

ränta på banktillgodohavanden, obligationer och andra fordringar,

utdelning på aktier och andelar,

vinst (realisationsvinst) vid icke yrkesmässig avyttring av tillgångar och åtaganden enligt avtal om optioner och terminer samt andra därmed jämförliga förpliktelser,

ersättning vid upplåtelse av privatbostad,

lotterivinst som inte är frikallad från beskattning enligt 19 § kommunalskattelagen (1928:370),

statligt räntebidrag för bostadsändamål.

Till realisationsvinst hänförs även valutakursvinst på fordringar och skulder i utländsk valuta.

Att utdelning och vinst vid avyttring av aktier samt vinst vid avyttring av andel i handelsbolag i vissa fall skall hänföras till inkomst av tjänst framgår av 12 mom. respektive 24 § 7 mom.

Att ränta som delägare i fåmansföretag erhåller på lån till företaget i vissa fall räknas som utdelning framgår av punkt 14 sjunde stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen.

Gäller i fråga om en tillgång att vinst vid en avyttring skall tas upp som intäkt av kapital och inträffar i samma ägares hand en händelse som medför att vederlaget eller vinst vid en avyttring i stället skall tas upp som intäkt av näringsverksamhet (karaktärsbyte) sker beskattning som om tillgången hade avyttrats för ett vederlag motsvarande marknadsvärde (avskattning). Tillgången anses herefter ha anskaffats vid karaktärsbytet för marknadsvärdet. På den skattskyldiges yrkande sker dock inte avskattning. I sådant fall behåller tillgången sitt anskaffningsvärde.

Av lagen (1993:1469) om uppskovsavdrag vid byte av bostad framgår att ett belopp helt eller delvis motsvarande ett medgivet uppskovsavdrag jämte särskilt tillägg i vissa fall skall tas upp som intäkt av kapital.

Till intäkt av kapital räknas inte utdelning, vinst eller annan avkastning på tillgångar som är hänförliga till pensionssparkonto som avses i 1 kap. 2 § lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande. Bestämmelser om beskattning av tillgångar hänförliga till ett sådant konto finns i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. Till intäkt av kapital räknas inte heller ränta på förfallna men inte utbetalda belopp från pensionsförsäkring eller annan försäkring som avses i 9 § andra stycket lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. *Lag 20 december 1995 (nr 1626)*, som trätt i kraft 1 januari 1996 och tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

Denna lag träder i kraft den *** och tillämpas första gången vid *** års taxering.

4. Fastighet i utlandet

Förslag: Den statliga fastighetsskatten på privatbostäder i utlandet slopas.

Skälen för förslaget: Fastighetsskatt på privatbostäder utomlands infördes med skatteomläggningen 1990/91. Dessförinnan utgjorde fastighet i utlandet — tillsammans med utomlands självständigt bedriven rörelse — en särskild förvärvskälla i det dåvarande inkomstslaget kapital.

Enligt 1 § andra stycket lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt (LSF) är sådan privatbostad som avses i 5 § kommunalskattelagen (1928:370), KL, och som är belägen i utlandet skattepliktig till fastighetsskatt. Som privatbostad räknas direktägt småhus som innehåller högst två lägenheter och som används som permanent- eller fritidsbostad samt bostadsrätt eller liknande objekt. Fastighetsskatt tas inte ut på sådan privatbostad som är undantagen från beskattning i Sverige enligt ett dubbelbeskattningsavtal, se 2 § fjärde stycket LSF.

Fastighetsskatten utgör 1,5 procent av 75 procent av marknadsvärdet på fastigheter i utlandet som utgör privatbostad enligt 3 § första stycket a LSF:

Enligt 1 § andra stycket lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt, AvrL, har en här bosatt fysisk person rätt till avräkning av utländsk skatt som belöper på privatbostad i utlandet genom nedsättning av svensk skatt som belöper på sådan bostad. Med utländsk skatt avses i detta sammanhang sådan skatt som är jämförlig med den svenska fastighetsskatten och skatt som beräknats på schablonintäkt eller liknande på privatbostad i utlandet, se 3 § AvrL.

När det gäller att beräkna underlaget för fastighetsskatten på privatbostad i utlandet skall man utgå från det aktuella marknadsvärdet på fastigheten. Enligt specialmotiveringen i prop. 1989/90:110 "... bör det vederlag som ägaren erlagt justerat med hänsyn till förändringar i penningvärdet, kunna tjäna till ledning för bestämmandet av underlaget förutsatt att förvärvet inte ligger alltför långt tillbaka i tiden." En förutsättning är således att ägaren känner till och lämnar uppgift om köpeskillingen. Denna köpeskillning indexuppräknas och delas därefter, i förekommande fall, upp på byggnad och mark eftersom endast marknadsvärdet på byggnaden utgör underlag för fastighetsskatten. Känner man inte till hur stor del av vederlaget som avser byggnaden anses hälften av det framträdande marknadsvärdet belöpa på byggnaden.

Det säger sig själv att detta är en både osäker och mödosam väg att nå fram till ett marknadsvärde och underlag för fastighetsskatt. Detta gäller framför allt för de bostäder som förvärvats långt tillbaka i tiden. För dessa hade ju inte heller lagstiftaren någon metod att fastställa marknadsvärdet. Ett särskilt problem utgör de fastigheter som numera återlämnats till de rättmätiga ägarna i forna öststater.

Förslaget innebär ändringar i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt och lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt.

Effekter: Vid 1998 års taxering är det 8 602 personer som deklarerat fastighet i utlandet. Den påförda fastighetsskatten brutto kan beräknas till c:a 25 miljoner kronor. Någon statistik över var fastigheterna är belägna finns inte. Majoriteten torde ligga i Norge och Spanien.

Dess länder liksom de flesta övriga stater har någon form av fastighetsskatt, som skall avräknas från den svenska skatten. Hur mycket av ovanstående 25 miljoner kronor som blir kvar efter avräkning har inte kunnat utrönas men det torde understiga kostnaderna för hanteringen.

Genomförandet av förslaget skulle innebära en stark förenkling både för privatpersoner och skattemyndigheter och därmed också minska fullgörandekostnaderna. För skattemyndigheternas del skulle ett antal tusen avräkningar av utländsk skatt bortfalla.

Lagförslag

1 Förslag till Lag om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt

Härigenom föreskrivs att 1, 2 och 3 §§ lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 § Till fastighetsskatt skattepliktiga fastigheter är sådana som vid fastighetstaxeringen betecknats som småhusenhet, hyreshusenhet, industrienhet inklusive elproduktionsenhet eller lantbruksenhet om på lantbruksenheten finns vad som vid fastighetstaxeringen betecknas som småhus eller tomtmark för småhus. Från skatteplikt undantas fastighet som året före taxeringsåret inte varit skattepliktig enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Utöver vad som sägs i första stycket är sådan privatbostad, som avses i 5 § kommunalskattelagen (1928:370) och som är belägen i utlandet, skattepliktig till fastighetsskatt.

2 § Skattskyldig till fastighetsskatt är ägaren till fastigheten eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall anses som ägare.

Såvitt gäller sådan privatbostad som avses i 1 § andra stycket föreligger skattskyldighet endast för tid under vilken ägaren varit bosatt i Sverige.

I det fall inkomst av eller

Föreslagen lydelse

1 § Till fastighetsskatt skattepliktiga fastigheter är sådana som vid fastighetstaxeringen betecknats som småhusenhet, hyreshusenhet, industrienhet inklusive elproduktionsenhet eller lantbruksenhet om på lantbruksenheten finns vad som vid fastighetstaxeringen betecknas som småhus eller tomtmark för småhus. Från skatteplikt undantas fastighet som året före taxeringsåret inte varit skattepliktig enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

2 § Skattskyldig till fastighetsskatt är ägaren till fastigheten eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall anses som ägare.

förmögenhetstillgång som består av sådan privatbostad som avses i 1 § andra stycket är undantagen från beskattning i Sverige på grund av dubbelbeskattningsavtal, skall statlig fastighetsskatt avseende sådan privatbostad inte tas ut.

Fastighetsskatt beräknas för beskattningsår. Omfattar beskattningsåret kortare eller längre tid än tolv månader eller har fastigheten förvärvats eller avyttrats under beskattningsåret, skall underlaget för fastighetsskatten jämkas med hänsyn härtill.

Fastighetsskatten beräknas på grundval av det taxeringsvärde som gäller under beskattningsåret. Gäller olika värden för skilda delar av beskattningsåret beräknas skatten särskilt för varje sådan del med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i fjärde stycket.

3 § Fastighetsskatten utgör för varje beskattningsår

- a) 1,5 procent av:
taxeringsvärdet avseende småhusenhet,
det omräknade bostadsbyggnadsvärdet och det omräknade tomtmarksvärdet avseende småhus på lantbruksenhet,
75 procent av marknadsvärdet avseende privatbostad i utlandet,
- b) 1,5 procent av:
taxeringsvärdet avseende hyreshusenhet till den del det avser värderingsenhet för bostäder, värderingsenhet för bostäder under uppförande, värderingsenhet avseende tomtmark som hör till dessa bostäder samt annan värderingsenhet avseende tomtmark som är obebyggd,
- c) 1,0 procent av:
taxeringsvärdet avseende hyreshusenhet till den del det avser värderingsenhet för lokaler, värderingsenhet för lokaler under uppförande och värderingsenhet avseende tomtmark som hör till dessa

Fastighetsskatt beräknas för beskattningsår. Omfattar beskattningsåret kortare eller längre tid än tolv månader eller har fastigheten förvärvats eller avyttrats under beskattningsåret, skall underlaget för fastighetsskatten jämkas med hänsyn härtill.

Fastighetsskatten beräknas på grundval av det taxeringsvärde som gäller under beskattningsåret. Gäller olika värden för skilda delar av beskattningsåret beräknas skatten särskilt för varje sådan del med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i fjärde stycket.

3 § Fastighetsskatten utgör för varje beskattningsår

- a) 1,5 procent av:
taxeringsvärdet avseende småhusenhet,
det omräknade bostadsbyggnadsvärdet och det omräknade tomtmarksvärdet avseende småhus på lantbruksenhet,
- b) 1,5 procent av:
taxeringsvärdet avseende hyreshusenhet till den del det avser värderingsenhet för bostäder, värderingsenhet för bostäder under uppförande, värderingsenhet avseende tomtmark som hör till dessa bostäder samt annan värderingsenhet avseende tomtmark som är obebyggd,
- c) 1,0 procent av:
taxeringsvärdet avseende hyreshusenhet till den del det avser värderingsenhet för lokaler, värderingsenhet för lokaler under uppförande och värderingsenhet avseende tomtmark som hör till dessa lokaler,

lokaler,
 d) 0,5 procent av:
 taxeringsvärdet avseende
 industrienhet inklusive
 elproduktionsenhet.

d) 0,5 procent av:
 taxeringsvärdet avseende
 industrienhet inklusive
 elproduktionsenhet.

Innehåller byggnaden på en fastighet, som är belägen i Sverige, bostäder och har byggnaden beräknat värdeår som utgör året före det fastighetstaxeringsår som föregått inkomsttaxeringen, utgår dock ingen fastighetsskatt på bostadsdelen för det fastighetstaxeringsåret och de fyra följande kalenderåren och halv fastighetsskatt för de därpå följande fem kalenderåren enligt vad som närmast föreskrivs i femte stycket. Detsamma gäller färdigställd eller ombyggd sådan byggnad, för vilken värdeår inte har åsatts vid ny fastighetstaxering, men som skulle ha åsatts ett värdeår motsvarande året före det fastighetstaxeringsår som föregått inkomsttaxeringsåret, om ny fastighetstaxering då hade företagits.

För fastighet, som avses i 5 § kommunalskattelagen (1928:370), skall fastighetens andel av taxeringsvärdet på sådan samfällighet som avses i 41 a § nämnda lag inräknas i underlaget för fastighetsskatten om samfälligheten utgör en särskild taxeringsenhet.

Har byggnad, som är avsedd för användning under hela året, på grund av eldsvåda eller därmed jämförlig händelse inte kunnat utnyttjas under viss tid eller har i sådan byggnad för uthyrning avsedd lägenhet inte kunnat uthyras, får fastighetsskatten nedsättas med hänsyn till den omfattning, vari byggnaden inte kunnat användas eller uthyras. Har så varit fallet under endast kortare tid av beskattningsåret, skall någon nedsättning dock inte ske.

Om fastighetsskatt skall beräknas enligt olika grunder för skilda delar av fastigheten skall underlaget för beräkningen av fastighetsskatten för dessa delar utgöras av den del av värdet som belöper på respektive fastighetsdel. Den nedsättning av fastighetsskatten som föreskrivs i andra stycket skall såvitt avser småhusenhet beräknas på den del av taxeringsvärdet som belöper på värderingsenhet som avser småhuset med tillhörande tomtmark, om tomtmarken ingår i samma taxeringsenhet som småhuset. Detsamma gäller i tillämpliga delar småhus med tillhörande tomtmark på lantbruksenhet. För hyreshusenhet beräknas nedsättningen på den del av taxeringsvärdet som belöper på värderingsenhet som avser bostäder med tillhörande värderingsenhet tomtmark, om tomtmarken ingår i samma taxeringsenhet som hyreshuset.

Denna lag träder i kraft den *** och tillämpas första gången vid *** års taxering.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1986:486) om avräkning av utländsk skatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1986:486) om avräkning av utländsk skatt, att 1-7 §§ samt rubriken närmast före 1 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

**Nedsättning av statlig inkomstskatt,
 statlig fastighetsskatt och kommunal
 inkomstskatt**

**Nedsättning av statlig inkomstskatt
 och kommunal inkomstskatt**

1 § Om fysisk person, under tid då han varit bosatt här i riket, eller inländsk juridisk person har haft intäkt

a) som medtagits vid taxering enligt kommunalskattelagen (1928:370) eller lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,

b) för vilken han beskattats i utländsk stat och

c) som enligt skattelagstiftningen i den utländska staten anses härröra därifrån,

har han - med den inskränkning som följer av 2 § - genom avräkning av den del av den utländska skatten som belöper på intäkten rätt att erhålla nedsättning av statlig inkomstskatt, expansionsmedelsskatt och kommunal inkomstskatt i enlighet med vad som framgår av 4-13 §§.

Motsvarande gäller i tillämpliga delar i fall då fysisk person enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt har att erlagga fastighetsskatt för en i utlandet belägen privatbostad.

Kan ett svenskt företag vid prövning enligt 7 § 8 mom. lagen om statlig inkomstskatt inte visa att den inkomstbeskattning som den utländska juridiska personen är underkastad är jämförlig med den inkomstbeskattning som skulle ha skett enligt lagen om statlig inkomstskatt om inkomsten hade förvärvats av svenskt företag, och skall mottagen utdelning därför beskattas i Sverige, men är övriga förutsättningar för att erhålla skattefrihet för utdelningen i nämnda moment uppfyllda har företaget, utöver den avräkning som medges enligt första stycket och enligt dubbelbeskattningsavtal, genom avräkning rätt att erhålla nedsättning av statlig inkomstskatt med ett belopp motsvarande tretton procent av denna utdelnings bruttobelopp. Vid sådan avräkning gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 4-13 §§.

2 § Rätt till avräkning enligt 1 § första stycket föreligger inte om statlig inkomstskatt, kommunal inkomstskatt, den utländska skatten samt den utländska intäkten omfattas av dubbelbeskattningsavtal. *Med att den utländska intäkten omfattas av dubbelbeskattningsavtal avses även fall då någon intäkt av i utlandet belägen privatbostad inte uppburits men, om sådan intäkt hade uppburits, denna omfattats av dubbelbeskattningsavtal.* Rätt till avräkning genom nedsättning av expansionsmedelsskatt enligt 1 § första stycket föreligger inte om expansionsmedelsskatten omfattas av dubbelbeskattningsavtal. *Rätt till avräkning enligt 1 § andra stycket föreligger inte om statlig fastighetsskatt omfattas av dubbelbeskattningsavtal.* Vid avräkning med stöd av dubbelbeskattningsavtal tillämpas dock bestämmelserna i 4-13 §§.

2 § Rätt till avräkning enligt 1 § första stycket föreligger inte om statlig inkomstskatt, kommunal inkomstskatt, den utländska skatten samt den utländska intäkten omfattas av dubbelbeskattningsavtal. Rätt till avräkning genom nedsättning av expansionsmedelsskatt enligt 1 § föreligger inte om expansionsmedelsskatten omfattas av dubbelbeskattningsavtal. Vid avräkning med stöd av dubbelbeskattningsavtal tillämpas dock bestämmelserna i 4-13 §§.

3 § Med utländsk skatt avses i denna lag följande skatter som betalats till en utländsk stat, delstat eller lokal myndighet:

1. allmän slutlig skatt på inkomst,
2. skatt som är jämförlig med den statliga fastighetsskatten och som tagits ut på i utlandet belägen fastighet eller privatbostad,
3. skatt som beräknats på schablonintäkt eller liknande på i utlandet belägen fastighet eller privatbostad,
4. skatt som beräknats på grundval av fraktintäkter, biljettintäkter eller annan jämförlig grund som uppburits i den utländska staten av skattskyldig som bedriver sjöfart eller luftfart i internationell trafik.

Med utländsk skatt avses även sådana belopp som anges i 5 § b och c.

4 § Avräkning skall i första hand ske från statlig inkomstskatt. I den mån den statliga inkomstskatten understiger vad som enligt 1-13 §§ får avräknas, skall avräkning i andra hand ske från *statlig fastighetsskatt och i tredje hand från expansionsmedelsskatt*. I den mån den statliga inkomstskatten, *den statliga fastighetsskatten* och expansionsmedelsskatten sammanlagt understiger vad som enligt 1-13 §§ får avräknas, skall avräkning ske från kommunal inkomstskatt.

Avräkning skall ske från svensk skatt som tas ut på grund av taxering det år då den intäkt som beskattats i utländsk stat medtagits vid taxering här. *När fråga är om avräkning av en utländsk skatt som är jämförlig med den statliga fastighetsskatten eller som beräknats på schablonintäkt eller liknande skall avräkning ske från svensk skatt som tas ut på grund av taxering samma år som den utländska skatten fastställts.*

5 § Avräkning får ske med ett belopp som motsvarar summan av

- a) den utländska skatt som får

3 § Med utländsk skatt avses i denna lag följande skatter som betalats till en utländsk stat, delstat eller lokal myndighet:

1. allmän slutlig skatt på inkomst,
2. skatt som beräknats på grundval av fraktintäkter, biljettintäkter eller annan jämförlig grund som uppburits i den utländska staten av skattskyldig som bedriver sjöfart eller luftfart i internationell trafik.

Med utländsk skatt avses även sådana belopp som anges i 5 § b och c.

4 § Avräkning skall i första hand ske från statlig inkomstskatt. I den mån den statliga inkomstskatten understiger vad som enligt 1-13 §§ får avräknas, skall avräkning i andra hand ske från expansionsmedelsskatt. I den mån den statliga inkomstskatten och expansionsmedelsskatten sammanlagt understiger vad som enligt 1-13 §§ får avräknas, skall avräkning ske från kommunal inkomstskatt.

Avräkning skall ske från svensk skatt som tas ut på grund av taxering det år då den intäkt som beskattats i utländsk stat medtagits vid taxering här.

5 § Avräkning får ske med ett belopp som motsvarar summan av

- a) den utländska skatt som får

avräknas enligt 1 § första *och andra styckena*,

- b) utländsk skatt och annat belopp vartill rätt till avräkning föreligger enligt dubbelbeskattningsavtal samt
- c) det belopp som får avräknas enligt 1 § tredje stycket.

6 § Avräkning får dock ske med högst ett på följande sätt beräknat spärrbelopp. Spärrbeloppet utgör summan av *den statliga fastighetsskatt som tagits ut på i utlandet belägen privatbostad* samt den statliga inkomstskatt och den kommunala inkomstskatt som, beräknad utan sådan avräkning, hänför sig till

- a) de inkomster på vilka de utländska skatterna utgått och
- b) andra inkomster som medtagits vid taxeringen och som är hänförliga till fast driftställe eller fastighet i utlandet eller som utgör ränta, royalty eller utdelning i det fall utbetalaren är utländsk stat, fysisk person med hemvist i utländsk stat eller utländsk juridisk person.

7 § Vid beräkning av den statliga inkomstskatt som hänför sig till de utländska inkomsterna skall den del av den statliga inkomstskatten som hänför sig till de utländska förvärvsinkomsterna (inkomst av tjänst och näringsverksamhet) respektive den del som hänför sig till de utländska kapitalinkomsterna (inkomst av kapital) beräknas var för sig. Den statliga respektive kommunala inkomstskatt som hänför sig till de utländska förvärvsinkomsterna (intäkterna efter avdrag för kostnader) skall anses utgöra så stor del av den skattskyldiges hela statliga respektive kommunala inkomstskatt på förvärvsinkomst, beräknad utan avräkning, som dessa inkomster utgör av den skattskyldiges sammanlagda förvärvsinkomst av olika förvärvskällor före allmänna avdrag (sammanräknad förvärvsinkomst). Motsvarande gäller i tillämpliga delar vid beräkning av den del av den statliga inkomstskatten som hänför sig till de utländska kapitalinkomsterna.

Vid tillämpningen av första stycket skall, i de fall då skattskyldig erhållit skattereduktion enligt 11 kap. 11 § skattebetalningslagen (1997:483), sådan reduktion anses ha skett från kommunal inkomstskatt, statlig inkomstskatt respektive statlig fastighetsskatt med så stor del av reduktionen som respektive skatt utgör av det sammanlagda beloppet av nämnda skatter före sådan reduktion. *Om skattskyldig har att erlagga fastighetsskatt såväl för fastighet i Sverige som för privatbostad i utlandet skall*

avräknas enligt 1 § första *stycket*,

- b) utländsk skatt och annat belopp vartill rätt till avräkning föreligger enligt dubbelbeskattningsavtal samt
- c) det belopp som får avräknas enligt 1 § *andra stycket*.

6 § Avräkning får dock ske med högst ett på följande sätt beräknat spärrbelopp. Spärrbeloppet utgör summan av den statliga inkomstskatt och den kommunala inkomstskatt som, beräknad utan sådan avräkning, hänför sig till

- a) de inkomster på vilka de utländska skatterna utgått och
- b) andra inkomster som medtagits vid taxeringen och som är hänförliga till fast driftställe eller fastighet i utlandet eller som utgör ränta, royalty eller utdelning i det fall utbetalaren är utländsk stat, fysisk person med hemvist i utländsk stat eller utländsk juridisk person.

Vid tillämpningen av första stycket skall, i de fall då skattskyldig erhållit skattereduktion enligt 11 kap. 11 § skattebetalningslagen (1997:483), sådan reduktion anses ha skett från kommunal inkomstskatt, statlig inkomstskatt respektive statlig fastighetsskatt med så stor del av reduktionen som respektive skatt utgör av det sammanlagda beloppet av nämnda skatter före sådan reduktion.

reduktionen av statlig fastighetsskatt enligt första meningen anses ha skett från statlig fastighetsskatt som hänför sig till privatbostad i utlandet med så stor del som den statliga fastighetsskatten på privatbostad i utlandet utgör av det sammanlagda beloppet av statlig fastighetsskatt före sådan reduktion.

I de fall då skattskyldig enligt 2 § 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel har att betala avkastningsskatt som tas ut på skatteunderlag som beräknas enligt bestämmelserna i 3 § första och femte styckena samma lag eller skattskyldig enligt 3 § lagen (1993:1537) om expansionsmedel har att betala expansionsmedelsskatt skall följande gälla. Vid beräkning av spärrbeloppet skall, vid bestämmande enligt första stycket av den statliga inkomstskatt som hänför sig till de utländska inkomsterna, sådan avkastningsskatt respektive expansionsmedelsskatt jämföras med statlig inkomstskatt på förvärvsinkomst. Om skattskyldig enligt 2 § lagen om expansionsmedelsskatt erhållit avdrag med en ökning av expansionsmedel eller tagit upp som intäkt en minskning av expansionsmedel skall, vid bestämmande enligt första stycket av den statliga inkomstskatt som hänför sig till de utländska inkomsterna, spärrbeloppet beräknas som om ett sådant avdrag inte erhållits respektive intäkt inte medtagits vid taxeringen.

Spärrbeloppet skall alltid anses uppgå till minst 100 kronor.

Denna lag träder i kraft den *** och tillämpas första gången vid *** års taxering.

5. Fördyrade levnadskostnader för egenföretagare

Förslag: Avdrag för fördyrade levnadskostnader vid förrättning utanför den vanliga verksamhetsorten som medför övernattning skall kunna göras enligt schablon även i näringsverksamhet analogt med vad som gäller för anställda som inte uppbär traktamentsersättning.

Skälen för förslaget: I princip är en enskild näringsidkare bara berättigad till avdrag för verklig fördyring för kost och logi vid resor utanför den vanliga verksamhetsorten. I praktiken tillämpar dock skattemyndigheten en schablon om för närvarande 90 kr per dygn för kostfördyring analogt med avdrag för löntagare som ej uppbär traktamente. Förslagsvis bör det vara samma schablonregler för egenföretagare som för löntagare som ej uppbär traktamente.

I den mån näringsidkaren önskar avdrag med verklig fördyring enligt bokförda verifikationer skall det vara tillåtet även i fortsättningen. Samma avdragsprincip måste dock tillämpas på samtliga förrättningar under inkomststämnet.

Förslaget innebär också, om det genomförs, att de särskilda reglerna för yrkesfiskare i anvisningspunkt 29 till 23 § kommunalskattelagen (1928:370) och RSV S 1994:23 kan utmönstras.

RSV föreslår en ny anvisningspunkt till 23 § KL enligt följande.

Lagförslag

Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).

Härigenom föreskrivs att det i anvisningarna till 23 § KL (1928:370) skall införas en ny punkt 35 av följande lydelse.

Den som gör sannolikt att han i sin näringsverksamhet har haft merkostnader i form av måltider och småutgifter i samband med förrättning, som medfört övernattning utanför den vanliga verksamhetsorten, kan medges avdrag enligt schablon vid förrättning inom riket med ett halvt maximibelopp och vid förrättning utom riket med ett halvt normalbelopp per dag.

Vill skattskyldig visa att kostnadsökning under förrättning, som varit förenad med övernattning inom riket, varit större än avdrag som beräknats enligt första stycket, skall utredningen avse hans samtliga förrättningar inom riket under

beskattningsåret.

Vill skattskyldig visa att kostnadsökning under förrättning, som varit förenad med övernattning på utrikes ort, varit större än avdrag som beräknats enligt första stycket, får kostnadsökningen beräknas för varje förrättning för sig.

När arbete utom den vanliga verksamhetsorten varit förlagd till en och samma ort under längre tid än tre månader i en följd medges inte avdrag enligt schablon enligt denna anvisningspunkt för tid efter dessa tre månader.

6. Skattefrihet för motion

Förslag: Skattefria personalvårdsförmåner utökas till att omfatta även terminskort på motionsanläggningar.

Skälen för förslaget: Bestämmelserna om skattefrihet för personalvårdsförmåner i 32 § 3 e mom. KL och punkt 3 b av anvisningarna till 32 § KL infördes genom prop. 1987/88:52 och bet. 1987/88:SkU 8. Genom skattereformen skärptes kraven för skattefrihet (prop. 1989/90:110) genom markeringen att en förutsättning för skattefrihet var att förmånen avsåg enklare åtgärder och var av mindre värde. Genom prop. 1993/94:90 gjordes en ändring för att markera att kravet på mindre värde avsåg samtliga personalvårdsförmåner och inte bara trivselskapande förmåner. Tanken bakom skattefriheten är att personalvårdsförmåner i princip skall åtnjutas på arbetsplatsen (prop. 1987/88:52 s. 49). När det gäller arbetsgivarens subvention av annan motionsverksamhet uttalade skatteutskottet: "Utskottet förordar därför att skattefrihet skall kunna gälla för enklare slag av motion och friskvård även i andra fall där lokalnyttjandet grundas på avtal mellan arbetsgivaren och anläggningens innehavare och där betalning sker direkt mellan dessa." (SkU s. 42-44), därav den slutliga utformningen av punkt 3 b av anvisningarna till 32 § KL.

Anställda i större företag har ofta tillgång till företagets egna motionshallar och liknande. Medelstora företag kan hyra motionshallar etc. för aktiviteter för de anställda. För småföretag är detta svårare. För dessa är det enklare att köpa terminskort till simhallar, gym, m.fl. anställda. Så som lagstiftningen är utformad kan detta inte ske utan skattekonsekvenser. RSV föreslår därför att lagtexten ändras så att det blir möjligt att med bibehållen skattefrihet ge de anställda terminskort. Grundkravet - att det får vara fråga om endast förmåner av mindre värde - begränsar vilka typer av terminskort som omfattas av skattefriheten.

Redan i dag förekommer det runt om i landet i mycket stor utsträckning att arbetsgivare förser sina anställda med s.k. motionskort utan att detta redovisas vid beskattningen. Någon statsfinansiell effekt bör därför inte uppkomma.

Förslaget medför ändringar i punkt 3 b av anvisningarna till 32 § KL.

Lagförslag

Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).

Härigenom föreskrivs att punkt 3 b av anvisningarna till 32 § KL (1928:370) skall ha följande lydelse:

Som exempel på personalvårdsförmåner enligt 32 § 3 e mom. första stycket kan följande nämnas:

förfriskningar och annan enklare förtäring i samband med arbetet som inte kan anses som måltid,

förfriskningar och annan enklare förtäring i samband med arbetet som inte kan anses som måltid,

möjlighet till enklare slag av motion och annan friskvård om den utövas inom en anläggning som regelbundet disponeras av arbetsgivaren eller en till arbetsgivaren anknuten personalstiftelse,

den utövas enligt abonnemang som tecknats av arbetsgivaren och betalas direkt av denne till anläggningens innehavare,

den är av kollektiv natur eller den i andra fall i ringa omfattning utövas av de anställda.

möjlighet till enklare slag av motion och annan friskvård om den utövas inom en anläggning som regelbundet disponeras av arbetsgivaren eller en till arbetsgivaren anknuten personalstiftelse,

den utövas enligt abonnemang som tecknats av arbetsgivaren och betalas direkt av denne till anläggningens innehavare *eller den i andra fall betalas direkt av arbetsgivaren till anläggningens innehavare,*

den är av kollektiv natur eller den i andra fall i ringa omfattning utövas av de anställda.

7. Inställeleresor

Förslag: Inställeleresor undantas från avdragsbegränsning (33 § 1 mom. KL)

Skälen för förslaget: I skattelagstiftningen skiljer man mellan bl.a. resor i tjänsten (tjänsteresor), resor mellan bostaden och arbetsplatsen (arbetsresor) och resor i samband med tillträdande eller frånträdande av anställning (inställeleresor). Med tillträdande och frånträdande avses den första resan vid anställningens eller uppdragets början respektive den sista resan vid anställningens eller uppdragets upphörande. Bestämmelserna om avdrag för s.k. inställeleresor infördes den 1.1.1994 och tillämpades första gången vid 1995 års taxering (punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928:370, KL)).

Den skattemässiga behandlingen av resor hör samman med begreppet tjänsteställe och vilka slag av resor som är tjänsteresor och vilka resor som är av annat slag.

Om en person har flera anställningar eller uppdrag gäller bestämmelserna om tjänsteställe i förhållande till respektive arbete. Vad som skall anses som tjänsteställe regleras i punkt 3 av anvisningarna till 33 § KL. Tjänsteställe för t.ex. föredragshållare, kursledare och andra som utför ett tillfälligt, kortvarigt arbete anses vara den plats där det huvudsakliga arbetet utförs.

Reseersättning (eller motsvarande förmån) för arbetsresor är att jämställa med lön. En sådan reseersättning (eller motsvarande förmån) skall därför, med några undantag, se nedan läggas till grund för beräkning av skatteavdrag och arbetsgivaravgifter.

Kostnader för arbetsresor är under vissa förutsättningar avdragsgilla vid inkomsttaxeringen men endast till den del de överstiger 7 000 kr per år (33 § 2 mom. samt punkt 4 av anvisningarna till 33 § 2 mom. samt punkt 4 av anvisningarna till 33 §).

Reseersättning vid inställeleresa är också skattepliktig men inställeleresa skiljer sig från resa, som regelbundet görs mellan bostaden och arbetet på så sätt att utbetalaren enligt 8 kap. 24 § skattebetalningslagen (1997:483) inte behöver göra skatteavdrag på reseersättningar.

Avdrag för inställeleresa får göras för kostnad som inte är oskäligen hög för tåg- eller flygresor. Om det saknas godtagbara kommunikationer medges avdrag för kostnader för resa med egen bil eller förmånsbil med härför fastställt belopp (punkt 23 b andra stycket och punkt 4 andra och sjätte styckena av anvisningarna till 33 § KL). Även den här typen av kostnader omfattas av begränsningsregeln i 33 § 2 mom. KL, se ovan.

Den omständigheten att en förmån är skattepliktig i sin helhet men avdragsrätten begränsad, kan ge upphov till icke önskvärda skattekonsekvenser. Den som reser för att delta i t.ex. ett TV-arrangemang som debattpublik och får resan betald av TV, skall alltså beskattas för förmån av resa men får avdrag endast för den del som överstiger 7 000 kr. Det är en svår pedagogisk uppgift att förklara för den som får flygresan mellan Stockholm och Malmö betald för att medverka i ett TV-program - men sedan inte har några övriga resekostnader för arbetsresor - att han i praktiken får "betala" för att vara med i TV.

Skattekonsekvenser i samband med inställeleresor ses f.n. över av Utredningen om avdrag för ökade levnadskostnader (dir. 1997:128). Utredningens slutbetänkande kommer att överlämnas i september 1999. RSV anser att det är önskvärt att beskattningen av inställeleresor regleras utan tidsutdräkt och lämnar därför nedanstående förslag.

Den bristande kongruensen i beskattningen kan lämpligen lösas genom att förmån av inställeleresa undantas från avdragsbegränsningen.

Lagförslag

Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att 33 § 2 mom. i kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse:

2 mom. Avdrag för kostnader som avses i punkt 4 av anvisningarna får göras endast till den del kostnaderna överstiger 7 000 kronor och för övriga kostnader till den del kostnaderna överstiger 1 000 kronor. Vad nu sagts gäller dock inte i fråga om kostnader som avses i 1 mom. tredje stycket, punkterna 3-3 c och 7 av anvisningarna samt färdkostnad för resa i tjänsten.

Föreslagen lydelse:

2 mom. Avdrag för kostnader som avses i punkt 4 av anvisningarna får göras endast till den del kostnaderna överstiger 7 000 kronor och för övriga kostnader till den del kostnaderna överstiger 1 000 kronor. Vad nu sagts gäller dock inte i fråga om kostnader som avses i 1 mom. tredje stycket, punkt 3-3 c, *punkt 4 fjärde stycket* och *punkt 7* av anvisningarna samt färdkostnad för resa i tjänsten.